

Tisková zpráva

České školství a koronavirová krize – září 2020

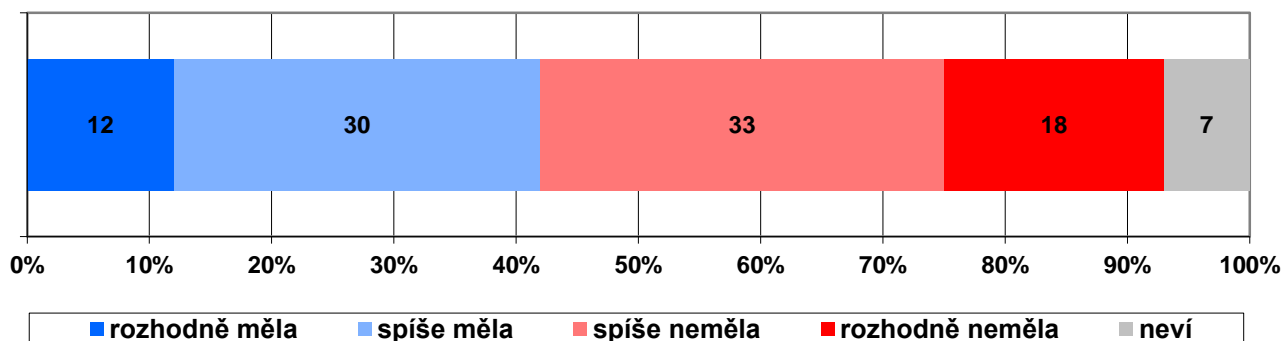
- ⊙ Více než polovina (51 %) české veřejnosti se v polovině září domnívala, že vláda by při zhoršení situace s šířením koronaviru neměla znovu přistoupit k plošnému uzavření všech škol, více než dvě pětiny (42 %) veřejnosti měly názor opačný.
- ⊙ Lidé nečiní významný rozdíl mezi vzděláváním na dálku na základním a středním stupni, když se v obou případech přibližně dvě třetiny oslovených přiklonily k tomu, že by v případě uzavření škol mělo být povinné pro všechny děti, podle další pětiny respondentů by mělo být distanční vzdělávání dobrovolné a podle přibližně desetiny občanů by vzdělávání na dálku vůbec nemělo probíhat.
- ⊙ Názory na distanční vzdělávání skupiny respondentů s dětmi, které byly v jarních měsících během uzavření škol vzdělávány na dálku, a těch, kteří takové děti nemají, se výrazně nelišily.
- ⊙ Mírně nadpoloviční většina (52 %) rodičů, jejichž děti byly v době uzavření škol vzdělávány distančně, uvedla, že pro ně zajištění jejich výuky bylo snadné, necelá polovina (46 %) naopak uvedla, že zajištění této výuky považovali za obtížné.

Zpracovala:
Naděžda Čadová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: +420 210 310 588; E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz



V svém pravidelném výzkumu se v září 2020 Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR podrobněji věnovalo tématu českého školství. Kromě opakovaných otázek, které zkoumaly postoje české veřejnosti ke kvalitě vzdělávání na jednotlivých typech škol, k některým aktuálně diskutovaným opatřením ve školství (např. placení školného na vysokých školách, státní maturity, povinná maturita z matematiky, povinný poslední rok předškolní docházky) a podobně, jsme respondentům tentokrát položili několik otázek mapujících jejich postoje ke školství a vzdělávání v době tzv. koronavirové krize. Všech respondentů jsme se nejprve zeptali, zda by měla vláda při zhoršení současné situace znovu přistoupit k uzavření škol. Důležité je zde upozornit, že sběr dat probíhal přibližně v polovině září, kdy denní přírůstek počtu nakažených byly podstatně nižší než v současnosti.

Graf 1: Měla by vláda při zhoršení situace s šířením koronaviru znovu přistoupit k uzavření škol¹



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. – 20. 9. 2020, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

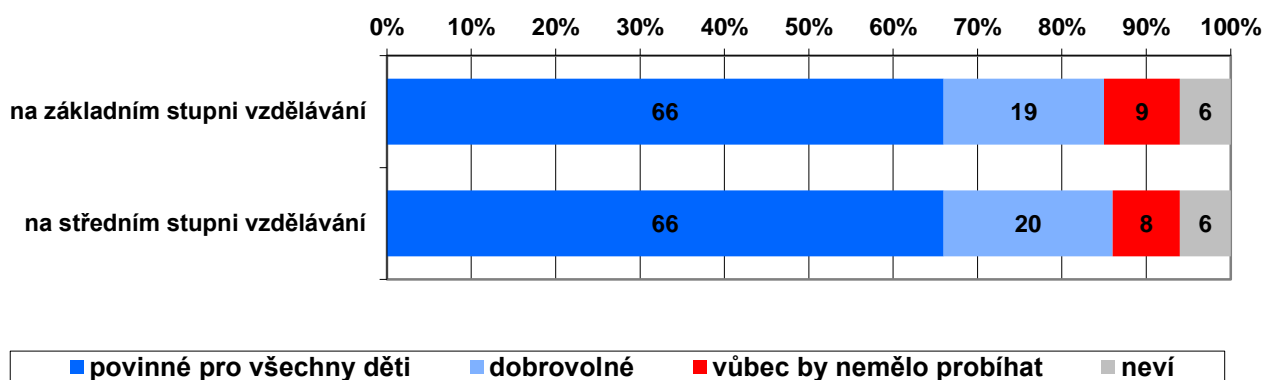
¹ Znění otázky: „Měla, nebo neměla by vláda při zhoršení situace s šířením koronaviru znovu přistoupit k uzavření škol?“ Varianty odpovědí: rozhodně měla, spíše měla, spíše neměla, rozhodně neměla.

Jak ukazuje graf 1, více než polovina (51 %) české veřejnosti v polovině září nesouhlasila s tím, aby vláda při zhoršení situace s šířením koronaviru znovu přistoupila k plošnému uzavření škol, když podle 18 % by k tomu „rozhodně neměla“ přistoupit a podle 33 % „spíše neměla“. Souhlas s uzavřením škol v našem výzkumu vyslovily více než dvě pětiny (42 %) oslovených, když podle 12 % by k tomu vláda „rozhodně měla“ přistoupit a podle 30 % „spíše měla“. Zbylá necelá desetina (7 %) respondentů se k položené otázce neuměla vyjádřit a zvolila možnost „nevím“.

Rozhodný souhlas s uzavřením škol při zhoršení situace s šířením koronaviru se častěji objevoval u mladých lidí ve věku 15 až 19 let a pak u nejstarší věkové kategorie, tedy u lidí starších 60 let, jinými slovy tedy především u samotných studentů a u důchodců. Výraznější rozdíly nepanovaly mezi muži a ženami, lidmi různého vzdělání, ani životní úrovně. Poněkud překvapivý je i malý rozdíl v postojích těch, kteří mají dítě či děti, které byly v době uzavření škol vzdělávány na dálku, a těch, kteří tuto zkušenost nemají. Konkrétně mezi lidmi, kteří mají děti, které byly v době uzavření škol vzdělávány na dálku, by s opětovným uzavřením škol souhlasilo 41 % a nesouhlasilo 53 %, mezi dotázanými bez této zkušenosti to bylo 43 % souhlasících a 50 % nesouhlasících.

Další otázka pak zjišťovala postoj veřejnosti k distančnímu vzdělávání. Všechny respondenty jsme se zeptali, jak by dle jejich názoru mělo probíhat vzdělávání na dálku, pokud by došlo znovu k uzavření škol, a to na základním stupni vzdělávání a na středním stupni vzdělávání. Odpovědi respondentů zachycuje graf 2.

Graf 2: Postoje veřejnosti k distančnímu vzdělávání²



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. – 20. 9. 2020, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak je z grafu patrné, respondenti nečinili významný rozdíl mezi vzděláváním na dálku na základním a středním stupni, když se v obou případech přibližně dvě třetiny (shodně 66 %) oslovených přiklonily k tomu, že by v případě uzavření škol mělo být povinné pro všechny děti, podle další pětiny oslovených (19 % u základního stupně, 20 % u středního) by mělo být dobrovolné a podle přibližně desetiny občanů (9 % u základního stupně, 8 % u středního) by vzdělávání na dálku vůbec nemělo probíhat. Zbylých 6 % nemělo na otázku jasný názor a zvolilo možnost „nevím“.

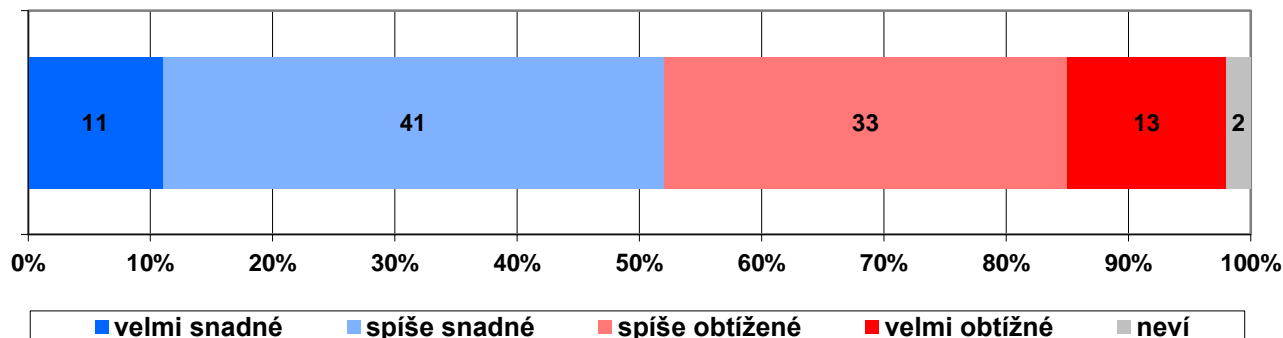
Rozdíly v názorech jednotlivých sociodemografických skupin nebyly příliš výrazné a stejně tak se nijak nelišila skupina respondentů s dětmi, které byly v jarních měsících během uzavření škol vzdělávány na dálku, a těch, kteří takové děti nemají. Za povinné distanční vzdělávání se o něco častěji postavili uživatelé internetu a respondenti s dobrou životní úrovní své domácnosti. Dotázaní starší 60 let se častěji neuměli k položené otázce vyjádřit a volili možnost „nevím“.

Jak již bylo uvedeno výše, všem respondentům byla v našem výzkumu rovněž položena otázka, zda oni sami mají dítě nebo děti, které byly v době uzavření škol vzdělávány na dálku.³ Zkušenost s distančním vzděláváním svého

² Znění otázky: „V době, kdy byly školy uzavřeny, se většina dětí vzdělávala na dálku, šlo o takzvaný distanční způsob vzdělávání. Pokud by došlo znovu k uzavření škol, mělo by být toto distanční vzdělávání: a) na základním stupni vzdělávání, b) na středním stupni vzdělávání.“ Varianty odpovědí: povinné pro všechny děti, dobrovolné, vůbec by nemělo probíhat.

dítěte nebo dětí uvedla v našem průzkumu čtvrtina oslovených (25 %). Těm jsme pak položili další doplňující otázku, která zjišťovala, jak snadné, nebo obtížné, pro ně bylo zajistit v době vzdělávání na dálku výuku pro své děti. Výsledky zachycuje graf 3.

Graf 3: Jak snadné, nebo obtížné bylo v době vzdělávání na dálku zajistit výuku pro děti⁴



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 5. – 20. 9. 2020, 235 respondentů starších 15 let, kteří mají děti, které se distančně vzdělávaly v době uzavření škol, osobní rozhovor.

Mírně nadpoloviční většina (52 %) rodičů, jejichž děti byly v době uzavření škol vzdělávány distančně, uvedla, že pro ně zajištění jejich výuky bylo snadné, když 11 % to označilo za „velmi snadné“ a 41 % za „spíše snadné“. Necelá polovina (46 %) oslovených s dětmi, které byly vzdělávány na dálku, naopak uvedla, že zajištění této výuky pro své děti považovali za obtížné, když 33 % to označilo za „spíše obtížné“ a 13 % dokonce za „velmi obtížné“. Zbylá 2 % rodičů neuměla snadnost či obtížnost posoudit a zvolila možnost „nevím“.

Podrobnější analýza ukázala, že čím vyšší je vzdělání rodičů, tím snadnější pro ně bylo zajistit výuku v době distančního vzdělávání pro své děti. Za snadné to rovněž častěji označovali respondenti, kteří označují životní úroveň své domácnosti jako dobrou. Mezi muži a ženami zde naopak žádné výraznější rozdíly nebyly.

³ Znění otázky: „Máte dítě, nebo děti, které byly v době uzavření škol vzdělávány na dálku?“ Možnosti odpovědí: ano, ne.

⁴ Znění otázky: „Jak snadné, nebo obtížné pro Vás bylo zajistit v době vzdělávání na dálku výuku pro své děti?“ Varianty odpovědí: velmi snadné, spíše snadné, spíše obtížné, velmi obtížné.

Technické parametry výzkumu

| | |
|------------------------------|---|
| Výzkum: | <i>Naše společnost, v20-09</i> |
| Realizátor: | <i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i> |
| Projekt: | <i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i> |
| Termín terénního šetření: | <i>5. - 20. 9. 2020</i> |
| Výběr respondentů: | <i>Kvótní výběr</i> |
| Kvóty: | <i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i> |
| Vážení dat: | <i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i> |
| Zdroj dat pro kvótní výběr a | |
| Vážení dat: | <i>Český statistický úřad</i> |
| Reprezentativita: | <i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i> |
| Počet dotázaných: | <i>951</i> |
| Počet tazatelů: | <i>152</i> |
| Metoda sběru dat: | <i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i> |
| Výzkumný nástroj: | <i>Standardizovaný dotazník</i> |
| Otázky: | <i>OR.290, OR.291, OR.292, OR.293</i> |
| Kód zprávy: | <i>or201007</i> |
| Zveřejněno dne: | <i>7. října 2020</i> |
| Zpracovala: | <i>Naděžda Čadová</i> |

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
